

Несмотря на экономическую природу спора, спорят все-таки люди. Возможно, если верить знаменитому изречению Сократа, в споре и рождается истина, но на предприятии, как правило, нужно найти не истину в последней инстанции, а быстрое и конструктивное решение возникшей проблемы. Поэтому задача руководства — так организовать сотрудников, чтобы они тратили свое время на работу, а не на споры.

В СССР при административно-командной системе количество внутренних конфликтов в периоды экономических взлетов было минимальным: у людей был внешний враг, и они не выплескивали «накопившееся» друг на друга, приберегая злость «на потом». Одновременно был дополнительный стимул к труду — стремление «быть лучше, чем они». Вера в «светлое будущее» страны позволяла коллективу предприятия сплоченно трудиться на общее благо, не отвлекаясь на внутренние разногласия.

Чтобы ваши сотрудники перестали выяснять отношения, «дайте» им внешнего «врага», чтобы им было кого ненавидеть, и представление о конечном результате, чтобы они могли к чему-то стремиться. Например, на крупном торгово-промышленном предприятии в рамках корпоративной культуры (заметки в стенгазетах, шутки на корпоративных мероприятиях, «производственные» анекдоты) поддерживается ироническое отношение к конкурентам «свысока», позволяющее сотрудникам фирмы повысить самооценку. Одновременно работники компании всегда в курсе того, кто является внешним «врагом», и готовы считать его причиной всех проблем, возникающих на предприятии.

Вывод. Таким образом, руководитель должен помнить, что коллектив не может быть односоставным. Не обязательно иметь в своем коллективе представителей всех ролей, перечисленных выше. «Английские социальные психологи, специалисты крупных корпораций отмечают, что иметь «генератора идей», «оппозиционера» и «эрудита» — необходимо для гармоничной работы коллектива» [3].

Минимизировать появление конфликтных ситуаций поможет соблюдение ряда правил:

- подбирать персонал с учетом психологических особенностей сотрудников.
- считаться с мнением окружающих. Вы можете иметь противоположную точку зрения, соглашаться или не соглашаться с предлагаемыми идеями и предложениями, но выслушать и попытаться понять человека в независимости от желания или настроения вы просто обязаны.
- быть дружелюбным с коллегами. Не стоит дружить со всеми сотрудниками, предпочтительней соблюдать нейтральные приветливые и уважительные отношения.
- быть самим собой. Исполнять ту роль, к которой предрасположен, не стараться казаться лучше или хуже, чем есть на самом деле.
- не брать на себя чужую работу, уметь отказать, если это необходимо.
- развивать организационную культуру, поддерживать благоприятный климат в коллективе.
- укреплять авторитет руководителя.
- ориентировать коллектив на достижение высоких, объективно достижимых целей.
- не пытаться избежать конфликтов, а максимизировать пользу от них.

Литература

1. Марковская И.М. Основы социально-психологических знаний: Учебное пособие. – Челябинск: Изд-во ЮУрГУ, 2001. – 64 с.
2. Бобылева В. Как строить отношения с коллегами? / В. бобылева // Школа жизни. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://shkolazhizni.ru/archive/0/n-13244/>
3. Агрессия в рабочем коллективе // Корпоративная культура. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.c-culture.ru/news/co/1063/>
4. Психологические аспекты профилактики конфликтов в коллективе. Рекрутмент будущего. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.naim.ru/nodes/Психологические-аспекты-профилактики-конфликтов-в-коллективе002473.html>
5. Регулируем конфликты с позитивом. Рекрутмент будущего. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.naim.ru/nodes/Регулируем-конфликты-с-позитивом002913.html>
6. Кавун І. В. Соціально-психологічні аспекти девіації в трудовому колективі // Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. [Электронный ресурс]. Режим доступа: www.nbuv.gov.ua/portal/natural/vkpi/Soc/2009_4/Kavun.pdf
7. Технология бесконфликтного общения для менеджеров // Портал дистанционного консультирования малого предпринимательства. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.dist-cons.ru/modules/Art/section2.html>

УДК 336.77

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ В БАНКУ

Л.П. Цапля, Н.М. Гончарова

Резюме. У статті розглянуті концептуальні засади удосконалення механізму управління кредитним ризиком в банку. Підвищення якості та ефективності управління кредитним ризиком банків на будь-якій стадії економічного циклу вимагає формування певного набору дієвих інституціональних та методичних (в тому числі, програмних, автоматизованих)

компонентів, інтеграційна взаємодія яких дозволить отримувати управлінську інформацію належної якості, необхідну для прийняття адекватних рішень, пов'язаних з ризиком. Запровадження банками ефективних механізмів управління кредитним ризиком є одним з найбільш складних процесів в умовах зростаючих обсягів кредитування вітчизняних суб'єктів економічних відносин. Питання щодо визначення поняття «кредитного ризику» та розроблення методів управління ним є дискусійними і потребують відповідного дослідження та узгодження з існуючою потребою недопущення та подолання наслідків даного ризику. На підставі аналізу запропонованих фахівцями визначень «кредитного ризику», норм законодавства та практичного аспекту банківського кредитування сформульоване визначення, виокремлено перспективний напрямок предметних досліджень.

Ключові слова: механізм управління, кредитний ризик в банку, концептуальні засади, кредитна діяльність, рецесія, кредитний продукт, кредитний портфель, кредитна політика, клієнт банку, клієнтський сегмент, кредитоспроможність, стрес-тестування, бізнес-інтереси банку, оптимізація, рентабельність.

Теорія і практика підтверджують, що ризик є неминучим фактором банківської діяльності, тому ефективне управління ризиками є одним з найважливіших елементів банківської справи в цілому. Актуальним залишається питання визначення загальних причин виникнення ризику в банківській діяльності. Порівняно з іншими видами діяльності банківська сфера характеризується високою ризикованістю. Проблема виникнення ризиків у тій чи іншій сфері діяльності існуватиме завжди, оскільки кредити залишаються найприбутковішими банківськими активами. А це означає, що висока дохідність неодмінно супроводжується підвищеним ризиком.

Актуальна проблема неповернення банківських кредитів, зростання обсягів простроченої заборгованості пов'язана не тільки із зміною зовнішніх умов функціонування банківської системи України — наслідками світової фінансової кризи, — ай недосконалістю методів регулювання кредитного ризику, що використовуються, неадекватною оцінкою параметрів позик, недостатнім використанням інструментів та механізмів випереджаючого виявлення проблемних кредитів.

Все це демонструє негайну потребу розробки концепції удосконалення механізму управління кредитним ризиком банків з урахуванням викликів кризового та посткризового стану світової економіки.

Для функціонування комерційних банків ризик є притаманною складовою. Головне завдання в раціональному управлінні банківськими ризиками полягає в тому, щоб якомога правильніше та адекватно оцінювати структуру і ступінь ризику, здійснюючи ту чи іншу операцію, прагнути знизити ступінь ризику до допустимого рівня.

Через значне зростання обсягів кредитування і збільшення об'єму недіючих проблемних активів рівень реалізації ризику також підвищується, що вимагає поглибленого вивчення суті кредитного ризику, удосконалення управління ним, і на цьому підґрунті розроблення дієвих з практичної точки зору заходів нівелювання його наслідків або мінімізації.

Висока актуальність дослідження проблеми ефективного управління кредитними ризиками банків зумовлює наявність широкого кола наукових розробок з даної проблематики. Дослідження вітчизняних вчених з питань ризиків у банківській діяльності знайшли відображення у працях О. В. Дзюблюка, А. М. Мороз, В. В. Вітлінського, Л. О. Примостки, М. І. Савлука, Н. Г. Антонова та багатьох інших, де серед головних варто назвати «Кредитний ризик комерційного, банку» В. В. Вітлінського, «Кредитні ризики та управління ними» С. М. Павлюка, «Кредитні ризики як важлива складова ризиків банківської діяльності» Н. І. Версаля, «Кредитний ризик банку: проблеми оцінювання і управління» Л. О. Примостки. Однак питання управління кредитними ризиками потребує подальших наукових досліджень.

Однією із проблем сучасних дослідників є поглиблення в методики оцінки ризиків і моделювання ризикових ситуацій, у той час як безпосередньо методам управління ризиками приділяється набагато менше уваги.

Метою статті є обґрунтування найбільш ефективних методів, інструментів та важелів здійснення функцій аналізу, планування, регулювання та контролю в процесі управління кредитними ризиками банку, які сприяють отриманню оптимального рівня доходності від кредитної діяльності банку при мінімальному ризикі неповернення основної суми боргу та відсотків. Метою даного дослідження є також визначення концептуальних засад удосконалення механізму управління кредитним ризиком банків з врахуванням специфічних умов та наслідків сучасної фінансової кризи.

Кредитний ризик — це наявний або потенційний ризик для надходжень та капіталу, який виникає через неспроможність сторони, що взяла на себе зобов'язання, виконати умови будь-якої фінансової угоди з банком або в інший спосіб виконати взяті на себе зобов'язання [1, с.124].

В практичному сенсі використання поняття кредитного ризику дозволяє якісніше вирішити щонайменше дві задачі:

1) об'єктивніше оцінювати рівень ризикованості кредитних операцій, виокремлюючи зі всього можливого потоку різноманітної інформації найважливішу для прийняття обґрунтованого рішення;

2) прогнозувати реалізацію кредитного ризику діючих кредитів на підставі їх відповідності другій частині сформульованого визначення, шляхом здійснення ретельнішого контролю за такими операціями.

Кредитний ризик характеризує економічні відносини, що виникають між кредитором і позичальником з приводу перерозподілу фінансових активів. У роботах економістів, що вивчають проблематику ризиків, управління

ризиком розглядається, як правило, у вигляді специфічного виду діяльності, що складається з послідовності певних етапів.

Ризик варто розуміти як комплексне поняття, невизначеність, що передбачає можливість як утрат, так і отримання прибутку. Ризики є невід'ємною частиною банківської діяльності, тому ефективна організація процесу керування ризиками є однією із ключових конкурентних переваг банку. Основними причинами виникнення ризику у банківській діяльності можуть бути:

- недостатність знань законів банківської діяльності, що не дає змоги ефективно управляти нею;
- невизначеність цілей і критеріїв;
- наявність неповної інформації, приховування інформації, її нестача;
- брак часу для повної оцінки ситуації;
- елемент випадковості;
- недосконалість державних регуляторів.

Залежно від того, чи є залежність між ризиками і доходами, ризики можна поділити на дві групи:

- 1) ризики, що піддаються кількісній оцінці (фінансові ризики). Наприклад, кредитний, ліквідності;
- 2) ризики, що не піддаються кількісній оцінці (не фінансові ризики). Наприклад, юридичний, репутації.

Ризики першої групи розглядаються як такі, що піддаються кількісній оцінці, управління ними полягає в їх оптимізації. Ризики другої групи кількісній оцінці не піддаються та управління ними зводиться до їх мінімізації. Процес управління ризиками, як правило, не має на меті усунення ризику, а спрямований на забезпечення отримання банком відповідної винагороди за прийняття ризику. Вивчення процесу управління кредитним ризиком у банку пов'язане з аналізом змісту конкретних етапів, що утворюють цей процес [2, с.187].

Процес управління кредитними ризиками складається з наступних етапів:

- 1) ідентифікація — усвідомлення ризику, визначення причин його виникнення;
- 2) квантифікація — вимірювання, аналіз та по можливості оцінювання величини ризику;
- 3) мінімізація — зниження чи обмеження ризику за допомогою відповідних методів управління;
- 4) моніторинг — здійснення постійного контролю за рівнем ризику з механізмом зворотного зв'язку.

Проте є ще один напрямок роботи, якому приділяється зовсім незначна увага, але він є одним з найскладніших та найвідповідальніших — це ліквідація наслідків реалізації кредитного ризику.

Для будь-якого комерційного банку важливо вміти управляти ризиками. *Управління ризиками* — це процес, за допомогою якого банк виявляє (ідентифікує) ризики, проводить оцінку їх величини, здійснює їх моніторинг і контролює свої ризикові позиції, а також враховує взаємозв'язки між різними категоріями (видами) ризиків. Комплекс дій ризик-менеджменту має на меті забезпечити досягнення таких цілей:

- Ризики мають бути зрозумілими та усвідомлюваними банком і його керівництвом.
- Ризики мають бути у межах толерантності, установлених спостережною радою.
- Рішення про прийняття ризику має відповідати стратегічним завданням діяльності банку.
- Рішення про прийняття ризику має бути конкретним і чітким.
- Очікувана дохідність має компенсувати прийнятий ризик.
- Розподіл капіталу має відповідати розмірам ризиків, на які наражається банк.
- Стимули для досягнення високих результатів діяльності мають узгоджуватися з рівнем толерантності до ризику.

до ризику.

З позицій ризик-менеджменту, банківська діяльність зводиться до прийняття ризику й отримання за це відповідної компенсації (економічної вигоди). Мета управління ризиками — сприяти підвищенню вартості власного капіталу банку, водночас забезпечуючи досягнення цілей багатьох зацікавлених сторін, а саме: клієнтів та контрагентів; керівників; працівників; спостережної ради й акціонерів (власників); органів банківського нагляду; рейтингових агентств, інвесторів та кредиторів; інших сторін [3].

Управління кредитним ризиком банку здійснюється на двох рівнях відповідно до причин його виникнення — на ринні кожної окремої позички та на рівні кредитного портфеля в цілому. Ризик кредитного портфеля пов'язаний головним чином з його недосконалою структурою, а також з якістю його складників (окремих позик). Наприклад, надмірна концентрація позик у певну економічну галузь створює залежність стану банку від стану цієї галузі.

Метою удосконалення механізму управління кредитним ризиком банків, яка визначає загальне коло завдань, розв'язанню яких присвячений науковий пошук є обґрунтування найбільш ефективних методів, інструментів та важелів здійснення функцій аналізу, планування, регулювання та контролю в процесі управління кредитними ризиками банку, які сприяють отриманню оптимального рівня доходності від кредитної діяльності банка при мінімальному ризику неповернення основної суми боргу та відсотків за кредитами.

На мою думку, таке удосконалення має базуватися на загальних та специфічних принципах, основними з яких є: наукова обґрунтованість, комплексний підхід, системність, безперервність, забезпечення надійності та стійкості банку, оптимізація співвідношення доходності та ризиковості кредитних операцій банку, максимальне врахування впливу всієї системи чинників на формування кредитного ризику (як мікроекономічної, так макроекономічної природи).

Більш досконалий механізм управління кредитними ризиками, на мою думку, повинен складатися з: організаційно-інституційного елементу, що передбачає структурно-функціональну модифікацію кредитного процесу банку на основі впровадження нових спеціалізованих організацій та установ, покликаних розв'язати окремі проблемні питання в області інформаційного забезпечення прийняття рішень щодо кредитування та прискорення стягнення проблемної заборгованості та економічної підсистеми, яку передбачається зробити більш досконалою в частини оцінки та прогнозування економічної ефективності кредитної діяльності банку.

Управління кредитним ризиком банку має ґрунтуватися на адаптивному підході, який передбачає формування гнучкого механізму прийняття управлінських рішень та регулювання кредитних відносин, адаптованого до специфічних вимог реагування на умови виникнення ризику на поточній стадії економічного циклу. На мій погляд, найбільш істотними елементами процесу кредитування, якістю управління якими забезпечує можливість попередження виникнення та усунення істотної частки потенційно можливих кредитних ризиків, як в умовах стабільного економічного розвитку так і в умовах кризи та рецесії, є планування кредитної діяльності, проектування кредитного продукту, оцінка кредитного ризику кожної окремої операції, лімітування та моніторинг поточного стану кредитного портфеля і позичальників.

Раціональне планування кредитної діяльності (ПКР) дозволяє банку визначитися з територіально-галузевими пріоритетами формування кредитного портфеля з врахуванням загальних світових та національних стратегічних напрямів і пріоритетів розвитку, а також реальної можливості залучення відповідних сегментів до складу власного кредитного портфеля. В свою чергу, проектування кредитних продуктів є тим етапом управління кредитними ризиками банку, на якому власне закладається можливість подальшої оптимізації цих ризиків у вигляді вихідних параметрів щодо: тривалості кредитування з відповідним впливом чиннику часу на вартість кредитного капіталу і рівнем невизначеності майбутніх процесів та станів; величини ризикового капіталу; системи вимог з оплати позичальником вартості кредиту тощо[6, с.342-343].

Загальний фактичний ризик кредитного портфеля визначається методичним забезпеченням оцінки ризиків окремих постачальників та якісних властивостей запропонованих кредитних продуктів. Обмежуючим фактором щодо включення ризиків до складу портфеля або відмови від них є система лімітування та резервування. Методичне забезпечення оптимізації кредитного портфеля банку дозволяє оцінити можливі прибутковості та ризики для всіх ймовірних сценаріїв зміни системи факторів формування кредитних ризиків в межах короткострокового, середньострокового та довгострокового горизонтів прогнозування. Отримані результати оптимізації кредитного портфеля та наступного спостережений за подальшими тенденціями зміни зовнішнього та внутрішнього середовища є основою для вдосконалення відповідного методичного забезпечення та інструментарію управління кредитним ризиком.

Ефективний інструментарій розв'язання проблем пов'язаних з якісною організацією управління в площині цих аспектів планування та проектування у складі кредитного процесу, на нашу думку, пропонується сучасною методологією проведення маркетингових досліджень.

Зауважу, що глобальна фінансова криза продемонструвала, що на сьогоднішній день удосконалення вимагає, насамперед, методичного та інформаційного забезпечення оцінки кредитоспроможності позичальників. Це пов'язано з тим, що підходи, засновані на врахуванні виключно фінансово-господарських особливостей функціонування потенційних позичальників виявилися недовірними в умовах економічної рецесії, оскільки, успішність виживання в кризовій економіці визначається також і комплексом систематичних факторів, сформованих для всіх господарюючих суб'єктів певного виду економічної діяльності (галузеві фактори), виробничо-територіального комплексу (регіональні фактори) та економіки країни в цілому (систематичні) і (загальноекономічні) фактори). Метою аналізу кредитоспроможності є отримання банком якісної оцінки діяльності позичальника, на підставі якої він приймає рішення щодо можливості й умов кредитування або припинення кредитних відносин з ним. Процес аналізу ризику включає такі процедури:

- виявлення можливих варіантів розв'язання проблеми;
- визначення потенційних наслідків реалізації прийнятого рішення;
- інтегральна оцінка ризику, яка включає кількісний і якісний аспекти.

Центральне місце в управлінні кредитним ризиком займає моделювання кредитного портфеля, яке дозволяє банку об'єктивно оцінити такі важливі для нього характеристики кредитного ризику, як необхідні резерви під очікувані втрати за портфелем і економічний капітал під неочікувані втрати. Як відомо, модель кредитного портфеля може будуватися двома принципово різними способами: на основі історичного розподілу реальних втрат, наприклад за поколіннями кредитів або на основі даних за показниками ризику окремих кредитів, зокрема вірогідності дефолтів позичальників. Побудова моделі кредитного портфеля першим способом передбачає, що оптимізація його складу буде здійснюватися на основі вихідної інформації про параметри кредитних операцій, кредитних продуктів і платіжної дисципліни позичальників.

На мій погляд, рекомендації, що містяться в Доповіді спільного форуму Базельського комітету з банківського нагляду щодо механізму передачі кредитного ризику, є комплексними, всебічними та залишаються в основному актуальними сьогодні. Розвиваючи практику використання складних структурованих продуктів і деривативів, учасники ринку та органи нагляду з метою поліпшення управління ризиками, розкриття інформації та підходів нагляду до передачі кредитного ризику повинні керуватися такими рекомендаціями.

1. Аналіз ситуації вищим керівництвом. З метою забезпечення належного рівня оцінювання та управління ризиками керівництво фінансово-кредитних установ, що беруть участь в операціях ПКР, повинно постійно проводити їх аналіз та бути впевненим у тому, що прийняті ризики відповідають толерантності цієї установи до ризику.

2. Кредитний аналіз. З метою чіткого розуміння структури інструментів ПКР, факторів, що формують їх вартість, та характерні для них ризики, всі учасники ринку повинні здійснювати всебічний аналіз цих інструментів. У разі використання сек'юритизованих активів такий кредитний аналіз має поширюватися й на активи, які лежать в основі операцій з ПКР, а учасники ринку повинні розуміти причини різниці в дохідності цінних паперів, що мають однаковий кредитний рейтинг.

3. Стрес-тестування. Учасники ринку ПКР повинні розробляти детальні програми стрес-тестування або проводити аналіз сценаріїв стосовно системи управління ризиками операцій на цьому ринку. Особливо це стосується оцінки активів, які не мають достатньої історичної бази даних, а також складних продуктів ПКР. Крім того, стрес-тести необхідно ширше використовувати для оцінки ризику ліквідності.

Результати стрес-тестування можуть бути використані для оптимізації кредитного портфеля з відповідним виробленням рекомендацій по зміні лімітів для регіонів присутності банку, галузей економіки, продуктів, видів застав тощо.

Безперервність процесу оптимізації кредитних ризиків дозволяє банку сформувати ефективну систему лімітування та резервування, яка разом з системою оцінки кредитоспроможності позичальника є основою ухвалення рішення про кредитування в наступному циклі оптимізації кредитного портфеля.

Важливим напрямом удосконалення інституційного забезпечення управління кредитним ризиком банків в умовах рецесії та кризи є створення Фонду акумуляції і викупу проблемних боргів. Основним завданням цього Фонду є викуп проблемної заборгованості у кредитних організацій, її подальше обслуговування і, по можливості, рефінансування на ринкових умовах. Діяльність фонду повинна передбачати укладання договорів з банками про обслуговування їх заборгованості, в яких підвищення відповідальності банків за якість свого кредитного портфеля може бути забезпечена включенням умови про розстрочку (відстрочення) платежу або продажу проблемного боргу на умовах факторингу. При укладенні договору банком повинна сплачуватися певна частка номіналу проблемного боргу (до 30 %), а потім у міру його стягнення повертатися залишок суми з врахуванням якості заборгованості.

4. Вимірювання та оцінку ризику в механізмах ПКР необхідно здійснювати комплексно в розрізі всієї установи, проводячи агрегацію експозицій в однорідний спосіб і враховуючи думку всіх підрозділів фінансово-кредитної установи, які мають досвід роботи з відповідним класом активів. Учасники ринку також повинні дати органам нагляду гарантії, що вони розуміють та мають можливість чітко оцінити взаємозв'язки між окремими ризиками в механізмі ПКР.

5. Ризик концентрації. Учасники ринку повинні ідентифікувати та запобігати надмірній концентрації у використанні, інструментів ПКР, ретельно оцінювати свою толерантність до ризику ліквідності та спроможність прийняти ризик, пов'язаний з операціями ПКР.

Оцінювання та облік операцій ПКР має здійснюватися на основі чіткого відображення результатів у бухгалтерському обліку відповідно до МСФЗ. Особливо важливою така вимога є для позицій, які мають оцінюватися за справедливою вартістю.

7. Структуроване фінансування та корпоративні рейтинги. Нагальною вимогою до рейтингових агентств є необхідність встановлення диференційованих рейтингів структурованих цінних паперів, включених до механізму ПКР, та розмежування кредитних рейтингів структурованих продуктів і рейтингів корпоративних облігацій. Учасники ринку повинні активніше співпрацювати з рейтинговими агентствами з метою розроблення додаткових показників, які надають інформацію, необхідну для прийняття рішень стосовно ризику цінних паперів структурованих фінансів.

Оцінюючи інструменти ПКР, інвестори не повинні покладатися виключно на зовнішні рейтинги, а доповнювати їх власним аналізом, включаючи перевірку обґрунтованості рейтингів, встановлених рейтинговими агентствами. Відповідну позицію повинні займати і наглядові органи.

8. Ризик репутації та ризик позабалансових позицій. Кожна фінансово-кредитна установа у своїй звітності про управління ризиком ліквідності повинна ідентифікувати правовий та репутаційний ризики та мати план на випадок надзвичайних обставин для роботи з очікуваними експозиціями, що можуть повернутися до балансу. Цей план повинен передбачати наслідки для ліквідності установи, кредитного рейтингу та адекватності капіталу.

9. Ризик розрахунку. З метою усунення проблем з доставкою контрактів та обмеження ризику розрахунку за свопами кредитних дефолтів (CDS) учасники ринку повинні переходити до розроблення та запровадження Протоколу розрахунків грошовими коштами, а також включати механізми аукціону розрахунків грошовими коштами до стандартної документації CDS та погоджувати їх з дилерами та інвесторами.

10. Розкриття інформації. Учасники ринку повинні активізувати зусилля для забезпечення змістовного розкриття інформації стосовно своїх операцій на ринку ПКР.

11. Органи нагляду повинні належним чином оцінювати вимоги до рівня капіталу для структурованих

кредитних експозицій, особливо тих, що ґрунтуються на зовнішніх кредитних рейтингах, і гарантувати, що фінансово-кредитні установи для ідентифікації ризиків концентрації мають відповідні методики та адекватно оцінюють власні потреби в необхідному капіталі для покриття таких ризиків. Крім того, органи нагляду повинні мати необхідні ресурси і досвід для контролю за операціями на ринку ПКР, а щоб бути впевненими в тому, що банки, у свою чергу, достатньо чітко розуміють усі ризики в своїх позиціях ПКР і здатні керувати ними.

Організація максимальної ефективності перерахованих дій дозволить банкам підвищити рентабельність кредитної діяльності і отримати конкурентну перевагу над іншими учасниками ринку. Що у свою чергу сприятиме підвищенню стійкості і прибутковості національної банківської системи і розвитку економіки в цілому.

Нині для багатьох українських банків основною метою є виживання. Стратегія банку залежить від конкретних проблем, спричинених недостатньою капіталізацією, незадовільною якістю кредитного портфеля, марнотратною поведінкою. Отже, найважливішими показниками будь-якого банку є прибутковість і ризик. Завдання комерційного банку, як і інших підприємницьких структур, — максимізація вартості коштів, вкладених акціонерами, при збереженні прийнятної рівня ризику. Це завдання складне і його розв'язання передбачає, що банківська установа має перебувати у постійному пошуку нових можливостей подальшого зростання, підвищення прибутковості й ефективнішого планування і контролю. Останнім часом в Україні спостерігається бум у сфері банківського кредитування.

Успішна діяльність банку в цілому великою мірою залежить від обраної стратегії управління ризиками. Мета процесу управління банківськими ризиками полягає в їх обмеженні або мінімізації, оскільки повністю уникнути ризиків неможливо. Щоб досягти успіхів у цій сфері діяльності, банкам необхідно створювати та розвивати системи управління ризиками. З їх допомогою керівництво банку зможе виявити, оцінити, локалізувати та проконтролювати той чи інший ризик. У розвинених країнах центральні банки здійснюють контроль за дедалі меншою кількістю банківських ризиків, перекладаючи ці функції власне на банки. Адже життєдіяльність кожного банку визначається досконалістю систем управління ризиками.

На початковій стадії перехідної економіки банки стикаються здебільшого з важко контрольованими зовнішніми ризиками. Такі ризики потребують створення особливих систем безпеки, вартість яких досить висока. За зіставлення можливих результатів і витрат виявляється, що контроль за цією групою ризиків не виправданий з економічного погляду. На тлі їх визначального впливу управління більшістю фінансових і функціональних ризиків втрачає свою актуальність. На цьому етапі втрати від реалізації ризиків компенсуються за рахунок високої дохідності банківської діяльності як однієї з найризиковіших сфер економіки. З розвитком ринкових відносин та ускладненням банківських операцій співвідношення між зазначеними групами ризиків змінюється. Настає момент, коли створювати системи управління основними фінансовими та функціональними ризиками виправдано й доцільно, а згодом ці дії перетворюються на необхідні. Для вітчизняної банківської системи такий момент уже настав.

Література

1. Єпіфанов, А. О. Операції комерційних банків [Текст] /А. О. Єпіфанов, Н. Г. Маслак, І. В. Сало. — Суми: «Університетська книга», 2007. — 523 с.
2. Сало І.В. Фінансовий менеджмент банку [Текст] /І. В. Сало, О, А. Криклій. — Суми: «Університетська книга», 2007. — 314 с.
3. Антонюк Г. Управління кредитним ризиком в банківській діяльності // Наукові записки. — 2008. Випуск 15 // www.library.tane.edu.ua
4. Міщенко В., Кандиба О. Проблеми функціонування механізму передачі кредитного ризику/ В.Міщенко, О.Кандиба // Банківська справа. – 2009. - №2. - С.20-22.
5. Кудрявцев П.М. Управління кредитними ризиками комерційних банків / П. М. Кудрявцев // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. — 2008. — №2. - С. 321-325.
6. Мещеряков А.А. Організація діяльності комерційного банку / А.А. Мещеряков. - навч.посіб., К.: «Центр учбової літератури». –2007. – 607с.
7. Лобозинська С.И. Державне регулювання банківської системи України / С.И. Лобозинська. - Львів.: ЛНУ ім. І.Франка, 2010. – 416с.